

ดร.สิงห์ทอง บัวชุม
OPA, ป.ร.ค., พ.ป.ค., พ.ป.น., พ.น.

สถาบัน THE BEST CENTER

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

พนักงานประชาสัมพันธ์

สำนักงานสภานานุบาลกรุงเทพมหานคร

ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถใช้เฉพาะตำแหน่ง

หลักสูตรและวิธีการสอบภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

ทดสอบโดยวิธีสอบข้อเขียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักการประชาสัมพันธ์ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ จัดทำข่าวเอกสารความรู้ จัด
นิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

ตัวอย่างเนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย

- หลักการสื่อสาร
- หลักการประชาสัมพันธ์เบื้องต้น
- การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ตามนโยบายของหน่วยงาน
- การวางแผนประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผนโครงการประชาสัมพันธ์
- การแปลและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- การวิเคราะห์ประเด็นและการแปล
- การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์
- การเผยแพร่ข่าวผ่าน News Media
- การแถลงข่าว การจัดสัมมนา การจัดประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
- การจัดนิทรรศการ
- เทคนิคและกระบวนการผลิตข่าว
- เทคนิคการผลิตรายการ การผลิตบทความ การผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่
- การสร้างภาพลักษณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
- การเรียบเรียงข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์
- เทคนิคการพูดเพื่อการประชาสัมพันธ์

ปี 65

โทร.081-498-9907

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม

LINE: @thebestcenter

270.-

คู่มือสอบพนักงานประชาสัมพันธ์
สำนักงานสถานนุบาลกรุงเทพมหานคร

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 270 บาท

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์ก๊ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ

พนักงานประชาสัมพันธ์

สำนักงานสถานทูตกรุงเทพมหานคร

ราคา 270 -.

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบตำแหน่งพนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานสถานทูตกรุงเทพมหานคร เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอ
น้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานสถานธนาบาลกรุงเทพมหานคร	1
➤ พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ.2505	5
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. โรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2534	13
➤ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540	16
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	28
➤ หลักการสื่อสาร	37
➤ หลักการประชาสัมพันธ์เบื้องต้น	54
➤ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ตามนโยบายของหน่วยงาน	59
➤ การประชาสัมพันธ์ตามโครงการและภารกิจความรับผิดชอบของหน่วยงาน	64
➤ การวางแผนประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผนโครงการประชาสัมพันธ์	68
➤ การแปลและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)	80
➤ การวิเคราะห์ประเด็นและการแปล	89
➤ การเขียนข่าวประชาสัมพันธ์	101
➤ การเผยแพร่ข่าวผ่าน News Media	124
➤ การแถลงข่าว การจัดสัมมนา การจัดประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	131
➤ การจัดนิทรรศการ	142
➤ เทคนิคและกระบวนการผลิตข่าว	148
➤ เทคนิคการผลิตรายการ การผลิตบทความ การผลิตสื่อการเพื่อการเผยแพร่	151
➤ การสร้างภาพลักษณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์	163
➤ การเรียบเรียงข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์	165
➤ เทคนิคการพูดเพื่อการประชาสัมพันธ์	171
➤ การประสาน ติดตาม รวบรวมข้อมูลเพื่อการผลิตข่าวสาร	176
➤ การวิเคราะห์ข่าว การติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์	180
➤ การประชาสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล (Digital)	186
➤ การจัดกิจกรรมมวลชน สื่อมวลชนสัมพันธ์	189
➤ จรรยาบรรณและคุณสมบัติที่ดีของนักประชาสัมพันธ์	193
➤ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	200
✦ แนวข้อสอบประชาสัมพันธ์ ชุดที่ 1.	209
✦ แนวข้อสอบประชาสัมพันธ์ ชุดที่ 2.	232
✦ แนวข้อสอบประชาสัมพันธ์ ชุดที่ 3.	244
✦ แนวข้อสอบประชาสัมพันธ์ ชุดที่ 4.	253
➤ เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	269

ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร

➤ ประวัติความเป็นมา

การดำเนินงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร (เดิมใช้ชื่อว่าสถานธนานุบาล นครหลวง) ได้เริ่มต้นเมื่อปี 2503 โดยมติดคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2503 มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย รับนโยบาย ไปจัดตั้งสถานธนานุบาล(โรงรับจำนำ) เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชน ผู้เดือดร้อนและยากจน จะได้ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินจากเอกชน โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง และแม้จะมีทรัพย์สินจำนำ เพื่อเอาเงินมาใช้จ่ายยามจำเป็น ก็ถูกโรงรับจำนำเอกชน เอาไรต์เอาเปรียบเกินควรได้ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดตั้งสถานธนานุบาลขึ้นเอง

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2516 กระทรวงมหาดไทยได้โอนกิจการ สถานธนานุบาล(ของเทศบาลนครกรุงเทพเดิม) ให้ กรุงเทพมหานครดำเนินการ และกรุงเทพมหานครได้บริหารกิจการสถานธนานุบาล โดยจัดตั้งสำนักงาน ดำเนินกิจการ สถานธนานุบาลขึ้น มีคณะกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานกลาง (จสธก.เดิม) แล้วปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาจนปัจจุบันนี้เป็น สำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร (สธก.)

➤ วัตถุประสงค์

สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นโดยได้รับนโยบายจากกระทรวงมหาดไทย เพื่อช่วยเหลือและ สงเคราะห์ประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ

เพื่อสงเคราะห์และช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งพอมีทรัพย์สินอยู่บ้าง แต่มีความต้องการเงินไป บรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยนำสิ่งของมาจำนำ และเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ ซึ่งสถานธนานุบาล กรุงเทพมหานคร คิดดอกเบี้ยรับจำนำ ในอัตราที่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 กล่าวคือ

ตาม พ.ร.บ.โรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 กำหนดห้ามเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา ดังนี้

+ เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 2.00 ต่อเดือน

+ เงินต้นส่วนที่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้โรงรับจำนำเอกชนเอาไรต์เอาเปรียบประชาชนผู้มาจำนำ โดยกดราคา หรือ เรียกเก็บ ดอกเบี้ยเกินอัตรา หรือเรียกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในราคาสูง

เพื่อตรึงระดับการเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา ให้ลดน้อยลงจากเดิม เพราะถ้าประชาชน ถูกโรงรับจำนำเอกชน กดราคา หรือเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราสูง ประชาชนก็จะพากันมาใช้บริการของสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร

เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสซื้อของในราคาถูก เนื่องจากทรัพย์สินที่ประชาชน นำมาจำนำ หากไม่ส่งดอกเบี้ย เป็น เวลา 4 เดือน 30 วัน ติดต่อกัน จะตกเป็นสิทธิ์ ของสถานธนานุบาล เรียกว่า "ทรัพย์สินหลุดจำนำ" ทรัพย์สินหลุดจำนำ เหล่านี้ สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีจำหน่ายอย่างเปิดเผย โดยวิธีประมูลด้วยวาจา ก่อนที่จะทำการประมูล จำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำนำทุกครั้ง จะต้องประกาศให้ประชาชน ทราบล่วงหน้า วิธีการจำหน่ายเช่นนี้ เพื่อประสงค์ให้ ประชาชนได้มีโอกาสซื้อสิ่งของ เครื่องใช้ ในราคาถูก และเพื่อให้เจ้าของทรัพย์สิน ที่หลุดจำนำมีโอกาสได้ซื้อทรัพย์สินนั้น คืน ได้ ในราคาอันสมควร ตามที่คณะกรรมการของกรุงเทพมหานคร ได้ประเมินราคาไว้ โดยไม่ต้องนำขึ้นประมูลสู่ราคา กับพ่อค้า หรือ บุคคลอื่น

การดำเนินกิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่ามิได้มี วัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหากำไรอย่าง การดำเนินธุรกิจการค้าทั่ว ๆ ไป แต่มี วัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ให้สามารถแก้ปัญหาทางการเงิน ใน ระยะสั้น ๆ ได้ โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ในอัตราสูงนัก ดังนั้น การกำหนดอัตรา ดอกเบี้ยของสถานธนานุบาล กรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกำหนดไว้เพียงเพื่อพุงฐานะ ตัวเองมิให้ประสบกับภาวะขาดทุนเท่านั้น และผลกำไรจาก การดำเนินงานดังกล่าว นั้น ยังต้องจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายของ สชก. ตลอดจนจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร และใช้จ่าย เพื่อการลงทุนขยาย สถานธนานุบาลให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

➤การบริหารงาน

สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานธนานุบาล กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2534 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่2) พ.ศ.2536 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2536

โดยมีคณะกรรมการบริหารกิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร จำนวนไม่เกิน 9 คน ประกอบด้วย บุคคลซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้แต่งตั้งไม่เกิน 8 คน เป็นประธาน รองประธาน และกรรมการและให้ ผู้อำนวยการสำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางแผน และควบคุมการดำเนินงานของ สถานธนานุบาล กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสนอแนะต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการออกระเบียบ กฎข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติตามข้อบัญญัติ ดังนี้

สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร หมายความว่า สำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร และสถานธนา นุบาลที่กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นสำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร หมายความว่า สำนักงานบริหารกิจการ สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า "สชก." รับผิดชอบเกี่ยวกับสถานธนานุบาลที่กรุงเทพมหานครจัดตั้ง ขึ้น

โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอน โดย คำแนะนำ หรือ ความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานภายใต้การควบคุมของ คณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร

และมี รองผู้อำนวยการสำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร ช่วยปฏิบัติ งานในการดำเนินงานเกี่ยวกับ สถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้มี คณะกรรมการบริหารกิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร และ สำนักงานสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานครแล้ว

ประธานกรรมการบริหารกิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร มีอำนาจ แต่งตั้ง ที่ปรึกษา คณะกรรมการ บริหารกิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร ได้จำนวนไม่เกิน 2 คน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ คณะกรรมการบริหาร กิจการสถานธนานุบาลกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนจ่านำ กทม.

สำนักงานสถานธนาบุญบาลกรุงเทพมหานคร

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นผู้นำด้านการรับจำนำ
ที่ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบการให้บริการ และสร้างมาตรฐานการจำนำ
2. มุ่งขยายสาขา และการให้บริการครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร
3. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้
4. ปรับภาพลักษณ์ให้มีความโดดเด่นเป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึง

ค่านิยม (Core Value) : STKHELP

Service Mind

มีจิตใจในการ
ให้บริการที่เป็นเลิศ

Transparency & Teamwork

การทำงานโปร่งใส
ตรวจสอบได้
และการทำงานเป็นทีม

Knowledge

ให้ความสำคัญ
ต่อการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเอง
เพื่อทันต่อการ
เปลี่ยนแปลง

Honesty

ยึดมั่นในความ
ซื่อสัตย์สุจริต

Easy & Efficiency

การทำงานอย่างมี
ประสิทธิภาพ
มีกระบวนการ
ให้บริการง่าย
และสะดวกรวดเร็ว

Loyalty

มีความภักดี
ต่อหน่วยงาน

Pleasure

ร่วมสร้างบรรยากาศ
การทำงานอย่างมี
ความสุข

➤ ผู้บริหารสถานธนาอนุบาลกรุงเทพมหานคร

นายชนาริป ล.วีระพรรค
ผู้อำนวยการสำนักงานสถานธนาอนุบาลกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติ

โรงรับจำนำ

พ.ศ. 2505

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2505

เป็นปีที่ 17 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
[ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 79/ตอนที่ 115ฉบับพิเศษ หน้า 4/31 ธันวาคม 2505]

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช 2480 และพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2484

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"โรงรับจำนำ" หมายความว่า สถานที่รับจำนำซึ่งประกอบการรับ จำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติ ฐานะ แต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกิน หนึ่งแสนบาท และหมายความรวมถึงการรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงิน ให้ สำหรับสิ่งของนั้นเป็นปกติฐานะ แต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท โดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือ โดยปริยายว่าจะได้ไถ่คืนในภายหลัง ด้วย

[นิยามนี้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2534]

"ผู้รับจำนำ" หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

"ทรัพย์สินจำนำ" หมายความว่า สิ่งของที่รับจำนำ

"เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต" หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ออกใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ และ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราช บัญญัตินี้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน กรรมการ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดี กรมอัยการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็น กรรมการ และหัวหน้ากองทะเบียนกรมตำรวจ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 6 คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดท้องที่ที่จะอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ

(2) กำหนดจำนวนโรงรับจำนำในท้องที่ที่เห็นสมควร

(3) พิจารณาคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือคำขอย้ายสถานที่ตั้ง โรงรับจำนำ

(4) ดำเนินการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดตาม (1) และ (2) ให้ประกาศ ณ ศาลากลางจังหวัด ท้องที่

มาตรา 7 การประชุมคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำต้องมี กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของ กรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าในการประชุมคราวใด ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ หน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้น อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 8 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงรับจำนำ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำและการอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ในท้องที่ใดมีการกำหนดจำนวนโรงรับจำนำ การขออนุญาตตั้ง โรงรับจำนำ ให้กระทำโดยการว่าประมุขตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคสามไม่ใช่บังคับแก่การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ของเทศบาลหรือของทางราชการ

มาตรา 9 ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(3) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือ ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

(7) ไม่มีพฤติการณ์อันจะก่อความทำลายการเศรษฐกิจหรือความมั่นคง ของประเทศ ในกรณีผู้ขอ อนุญาตตั้งโรงรับจำนำเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้จัดการ ของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา นี้ ด้วย

มาตรา 10 เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำได้พิจารณา เห็นสมควรให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำผู้ใด ตั้งโรงรับจำนำจะโดยการว่า ประมุขหรือไม่ก็ตาม ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ออกใบอนุญาตตั้ง โรงรับจำนำ ให้แก่ผู้นั้น

ในกรณีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำไม่อนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตั้ง โรงรับจำนำตั้งโรงรับจำนำ ผู้ขอ อนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับ แต่วันได้รับแจ้ง การไม่อนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 11 ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้ใช้ได้ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ยื่นออกใบอนุญาต

มาตรา 12 ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายคำว่า โรงรับจำนำ ตาม ลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับ จำนำ

ในกรณีเทศบาลหรือทางราชการตั้งโรงรับจำนำ เทศบาลหรือทาง ราชการอาจใช้คำอื่นแทนคำว่า โรงรับจำนำ ก็ได้ แต่ต้องเป็นคำที่ได้รับ ความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ใช้ได้

มาตรา 13 ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีที่เก็บทรัพย์สินจำนำอันมีค่าไว้โดย ปลอดภัยในโรงรับจำนำตามที่ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนด

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้รับจำนำย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำ เว้นแต่ ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 15 ในกรณีผู้รับจำนำเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง กรรมการหรือผู้จัดการ ผู้รับจำนำต้องแจ้ง ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา 16 ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายอัตราดอกเบี้ยเป็นภาษาไทย ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยภายในโรงรับจำนำ

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้รับจำนำเรียกหรือรับดอกเบี้ยเกินอัตรา ดังต่อไปนี้

(1) เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท ร้อยละ 2 ต่อเดือน

(2) เงินต้นส่วนที่เกิน 2,000 บาท ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน

การคิดดอกเบี้ยสำหรับกรณีที่ไม่ครบเดือน ถ้าไม่เกินสิบห้าวันให้คิด เป็นครึ่งเดือน ถ้าเกินสิบห้าวันให้คิดเป็น หนึ่งเดือน เศษของหนึ่งสัปดาห์ให้ ปิดทิ้ง

ในกรณีผู้รับจำนำได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเนื่องจากการรับจำนำ นอกจากดอกเบี้ย ให้ถือว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นดอกเบี้ยด้วย

มาตรา 18 ห้ามมิให้ผู้รับจำนำกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) รับจำนำหรือให้เถ้าทรัพย์สินจำนำในระหว่างเวลาตั้งแต่ 18 นาฬิกา ถึง 8 นาฬิกา

(2) รับจำนำสิ่งของจากภิกษุสามเณรหรือเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี

(3) รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการหรือสิ่งของ ที่ได้รับแจ้งตามมาตรา 21

(4) นำทรัพย์สินจำนำออกนอกโรงรับจำนำ เว้นแต่เพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือโดยได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือ เพื่อให้พ้นภัยอันตรายอันร้ายแรงที่ผู้รับจำนำจะป้องกันด้วยวิธีอื่นไม่ได้

(5) ประกอบธุรกิจซึ่งไม่เกี่ยวกับการรับจำนำหรือการขายทรัพย์สินจำนำ ที่หลุดเป็นสิทธิแล้วในบริเวณโรงรับ จำนำ

มาตรา 18 ทวิ ในการรับจำนำ ให้ผู้รับจำนำจัดแจ้งรายการเกี่ยวกับบัตรประชาชนของผู้จำนำไว้ให้ชัดเจนใน ต้นหัวของตัวรับจำนำด้วย

ในกรณีที่ผู้จำนำไม่ต้องมีบัตรประชาชนตามกฎหมาย ให้จัดแจ้งรายการ เกี่ยวกับเอกสารแสดงชื่อที่อยู่ของผู้ จำนำแทนบัตรประชาชน

[มาตรา 18 ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517]

มาตรา 19 ในกรณีมีเหตุควรสงสัยว่าสิ่งของที่มีผู้นำมาจำนำเป็น สิ่งของที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำความผิด ให้ ผู้รับจำนำแจ้งต่อนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันที

มาตรา 20 เมื่อมีการรับจํานำ ให้ผู้รับจํานำออกตัวรับจํานำให้แก่ ผู้จํานำ และติดเลขหมายที่ทรัพย์สินจํานำให้ตรงกับเลขหมายตัวรับจํานำ

ตัวรับจํานำให้ทำตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

การออกตัวรับจํานำให้ทำตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา 21 เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกประกาศตําหนิรูปพรรณของหายได้แจ้ง เรื่องของหายต่อผู้รับจํานำ ผู้รับจํานำมีหน้าที่ตรวจทรัพย์สินจํานำหรือสิ่งของที่ จะ รับจํานำ ถ้าปรากฏว่ามีตําหนิรูปพรรณตรงหรือคล้ายกับตําหนิรูปพรรณของหาย ให้ผู้รับจํานำส่งมอบต่อเจ้าพนักงานผู้ซึ่งแจ้งเรื่องของหายนั้นโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีการรับจํานำไว้แล้วให้ส่งสำเนาตัวรับจํานำไปด้วย

มาตรา 22 ภายใต้บังคับมาตรา 23 ผู้รับจํานำต้องให้ไถ่ทรัพย์สิน จํานำ เมื่อมีผู้จํานำนำตัวรับจํานำมาขอไถ่ ให้ผู้รับจํานำจัดแจ้งรายการตาม มาตรา 18 ทวิ และเมื่อให้ไถ่แล้วให้นำตัวรับจํานำติดไว้ที่ต้นขั้วตัวรับจํานำ และบันทึกวันเดือนปีที่ไถ่ไว้ในต้นขั้วตัวรับจํานำนั้น และจัดให้ผู้ไถ่ทรัพย์สิน ลงลายมือชื่อในต้นขั้วตัวรับจํานำด้วย

[มาตรา 22 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517]

มาตรา 23 ผู้รับจํานำต้องไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจํานำเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้รับจํานำได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าทรัพย์สิน จํานำหรือตัวรับจํานำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด หรือ

(2) ผู้รับจํานำมีเหตุควรสงสัยว่าทรัพย์สินจํานำหรือตัวรับจํานำเป็นของ ได้มาโดยการกระทำความผิด

เมื่อผู้รับจํานำไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์สินจํานำ ผู้รับจํานำต้องแจ้งต่อพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันที และต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต โดยไม่ชักช้า

มาตรา 24 ผู้รับจํานำต้องคืนทรัพย์สินจํานำให้แก่เจ้าของโดยจะเรียก ให้เจ้าของชำระหนี้ที่เกิดจากการรับจํานำทรัพย์สินนั้นมีได้ ในกรณีต่อไปนี้

(1) ได้รับจํานำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการ

(2) ได้รับจํานำทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา 21

(3) ได้รับจํานำทรัพย์สินไว้โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าทรัพย์สินจํานำนั้น ได้มาโดยการกระทำความผิด

(4) ได้รับจํานำทรัพย์สินไว้โดยมิได้จัดแจ้งรายการตามมาตรา 18 ทวิ

ความในวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิของผู้รับจํานำที่จะเรียกชำระหนี้ที่เกิด จากการรับจํานำเอาจากผู้จํานำ

[มาตรา 24 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517]

มาตรา 25 ให้ผู้รับจํานำทำบัญชีทรัพย์สินจํานำที่ผู้จํานำขาดส่งดอกเบี้ย เป็นเวลากว่าสี่เดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต และปิดประกาศบัญชี นั้นไว้ ณ ที่เปิดเผย ที่โรงรับจํานำนั้นตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้รับจํานำได้ปฏิบัติการถูกต้องครบถ้วนตามความในวรรคก่อนแล้ว ให้บรรดาทรัพย์สินจํานำที่ปรากฏตามบัญชีที่ผู้รับจํานำทำขึ้นและประกาศไว้ ซึ่ง เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมิได้ส่งอายัดไว้ หรือผู้รับจํานำมิได้ขอไถ่ภายใน กำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันประกาศ หลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับจํานำ

[มาตรา 25 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526]

มาตรา 26 เมื่อทรัพย์สินจำนำหลุดเป็นสิทธิแล้ว ให้ผู้รับจำนำบันทึก วันเดือนปีที่หลุดเป็นสิทธิไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำ และถ้าผู้รับจำนำได้จำหน่าย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินจำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้ว ก็ให้บันทึกวันเดือนปี ที่ได้จำหน่ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินจำนำนั้นไว้ในต้นขั้วตัวรับจำนำด้วย

มาตรา 27 ให้ผู้รับจำนำทำบัญชีเงินเดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาตตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ภายในระยะ เวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนปฏิทิน

มาตรา 28 เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมี อำนาจเข้าไปในโรงรับจำนำเพื่อตรวจทรัพย์สินจำนำและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ รับจำนำและผู้รับจำนำต้องให้ความสะดวกตามสมควร

เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนด ในกฎกระทรวง และต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา 29 คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจสั่งพักใช้ ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีกำหนดไม่เกินสามเดือน หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำเมื่อปรากฏว่า

(1) ผู้รับจำนำหรือกรรมการ ผู้จัดการหรือพนักงานของผู้รับจำนำ ผ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราช บัญญัตินี้ หรือ

(2) ผู้รับจำนำหรือกรรมการหรือผู้จัดการของผู้รับจำนำซึ่งเป็นนิติบุคคล ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 9

ในกรณีสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือเพิกถอนใบอนุญาตตั้ง โรงรับจำนำ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควร จะมีคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุมโรงรับจำนำที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำนั้นด้วยก็ได้

มาตรา 30 ผู้รับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับ จำนำ หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำที่คณะกรรมการควบคุม โรงรับจำนำได้สั่งตามมาตรา 29 ต่อรัฐมนตรีได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงาน ผู้ออกใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 31 ผู้รับจำนำจะรับจำนำในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำ หรือภายหลังเวลาที่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ไม่ได้ แต่ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับ จำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา 32 ผู้รับจำนำผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการรับจำนำก็ให้กระทำได้ แต่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบก่อนเลิกกิจการ โรงรับจำนำไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ผู้ซึ่งเลิกกิจการรับจำนำจะรับจำนำภายหลังที่เลิกกิจการรับจำนำแล้ว ไม่ได้ แต่ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และ กฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับ จำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา 33 ผู้รับจำนำผู้ใดต้องเลิกกิจการรับจำนำเพราะใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำสิ้นอายุและไม่ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำใหม่ ผู้นั้นยังคง มีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และกฎกระทรวงที่ออกตาม ความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา 34 ในกรณีตามมาตรา 32 และมาตรา 33 เมื่อ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรจะมีคำสั่งให้ควบคุมโรงรับจำนำ นั้น ๆ ก็ได้

มาตรา 35 ในกรณีผู้รับจำนำตาย ทายาทของผู้รับจำนำที่ตายอาจ ยื่นคำขอเข้าเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตาย ถ้าคณะกรรมการควบคุมโรงรับ จำนำเห็นว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้สมควรและมีคุณสมบัติตามมาตรา 9 คณะกรรมการ ควบคุมโรงรับจำนำจะออกหนังสืออนุญาตให้ทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับ จำนำที่ตายก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำตามใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำที่ได้ออกให้แก่ผู้ตายนั้น

มาตรา 36 ในกรณีไม่มีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตายจน ล่วงเลยกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับ จำนำตาย หรือมีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำ แทน แต่ไม่ได้รับอนุญาต หรือมีทายาทอื่นคัดค้านและไม่อาจตกลงกันได้ ให้เลิกกิจการโรงรับจำนำ และให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุม โรงรับจำนำ

มาตรา 37 เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ ควบคุมโรงรับจำนำใด ให้เจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาตแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ผู้รับจำนำแห่งโรงรับจำนำนั้นทราบและเข้าควบคุมโรงรับจำนำนั้นทันที การ ควบคุมจะกระทำโดยเข้าดำเนินกิจการโรงรับจำนำนั้นเสียเองแทนผู้รับ จำนำ หรือจะเข้าตรวจตราดูแลให้ผู้รับจำนำ ดำเนินกิจการโรงรับจำนำให้ ถูกต้องเรียบร้อยก็ได้

การควบคุมโรงรับจำนำจะกระทำโดยกำหนดระยะเวลาควบคุมหรือไม่ ก็ได้ และเมื่อได้เข้าควบคุมแล้ว จะ เลิกการควบคุมเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะเห็นสมควร

เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้เลิกควบคุมโรงรับ จำนำ ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับจำนำทราบ และเลิกการควบคุมตามคำสั่งนั้น

มาตรา 38 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ ควบคุมโรงรับจำนำและเจ้าพนักงานผู้ ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้รับจำนำ หรือกรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานของผู้รับจำนำซึ่งเป็นนิติบุคคลมาให้ ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการโรงรับจำนำ

มาตรา 39 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่น บาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 40 ผู้รับจำนำผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 41 ผู้รับจำนำผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 มาตรา 18 มาตรา 19 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 26 มาตรา 27 หรือฝ่าฝืน กฎกระทรวงที่ออกตาม ความในมาตรา 20 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองพันบาท

มาตรา 42 ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า การกระทำใดของผู้รับ จำนำเป็นความผิด ถ้ากรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานของผู้รับจำนำเป็น ผู้กระทำหรือร่วมกระทำด้วย ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ สำหรับ ผู้รับจำนำ

มาตรา 43 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้า พนักงานผู้ออกใบอนุญาตเจ้าพนักงาน ตรวจโรงรับจำนำ และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้าย พระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้ บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส.ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

- (1) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ฉบับละ 20,000 บาท
- (2) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ฉบับละ 10,000 บาท
- (3) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ 50 บาท

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจาก พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช 2480 ได้ออกใช้เป็นเวลานานมาแล้ว การกำหนดจำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย การอนุญาต คุณสมบัติของผู้รับอนุญาต และบทกำหนดโทษยังไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยในขณะนี้ จึงสมควรปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นการเหมาะสม

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจาก พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 มีบทบัญญัติที่ไม่รัดกุม ทำให้โรงรับ จำนำมีช่องทางหาประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบกพร่องของบทบัญญัติที่ไม่บังคับให้โรงรับจำนำลงรายการหลักฐานเกี่ยวกับตัวผู้มาจำนำ ประกอบกับบทบัญญัติที่คุ้มครองโรงรับ จำนำให้มีสิทธิเรียกค่าไถ่คืนทรัพย์สินจำนำจากเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงได้ในเมื่อต่อมาปรากฏว่าเป็นทรัพย์สินที่ผู้จำนำได้มาโดยการกระทำความผิด

กรณีปรากฏบ่อยครั้งว่า โรงรับจำนำได้ร่วมมือกับผู้จำนำที่ได้ทรัพย์สินมา โดยทุจริตโดยรับจำนำทรัพย์สินนั้นไว้โดยไม่ลงรายการหลักฐานเกี่ยวกับตัวผู้มา จำนำให้ตรงตามความเป็นจริงและให้มีรายละเอียดพอสมควร และนอกจากนั้นในบางครั้งก็ปรากฏว่าโรงรับจำนำลงจำนวนเงินรับจำนำในตัวรับจำนำไว้สูง เกินกว่าความจริงด้วยเจตนาที่จะแสวงหาผลกำไรโดยไม่สุจริต เช่น ได้รับ ดอกเบี้ยจากจำนวนเงินต้นที่สูงกว่าความจริง หรือเพื่อให้ทรัพย์สินที่จำนำนั้นหลุด เป็นสิทธิของตน นอกจากนั้นเมื่อมีเจ้าของที่แท้จริงมาขอไถ่ทรัพย์สินจำนำคืน โรงรับจำนำก็จะเรียกร้องค่าไถ่ทรัพย์สินนั้นได้ตามราคาที่ปรากฏในตัวรับจำนำ โดยที่เจ้าของที่แท้จริงไม่มีหนทางที่จะติดตามเรียกร้องเอาจากผู้ที่ได้ทรัพย์สิน จำนำนั้นมาโดยสุจริตได้

ต่างประเทศเป็นจำนวนมากได้ออกใบอนุญาตการดำเนินกิจการโรงรับ จำนำให้แก่เฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่เนื่องจากองค์การ บริหารส่วนท้องถิ่นของเรายังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเช่นนี้ จึงสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 ให้รัดกุมยิ่งขึ้นไปพลางก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น [รก.2517/202/11พ/30 พุทธศักราช 2517]

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วย ภาวะในทางเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เป็นอันมาก ทำให้การครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนต้องตกอยู่ใน

ภาวะ แรรันแค้นและขาดแคลนโดยทั่ว ๆ ไป โรงรับจำนำเป็นสถาบันการเงินที่ได้ช่วย อนุเคราะห์แก่ความเป็นอยู่ของ ประชาชนผู้เดือดร้อนต่อการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาการครองชีพและความ จำเป็นนานา ประการอันอาจเกิดมีขึ้นได้ในหลาย ๆ กรณี ทำให้ผู้จำนำปลั่งเปลอหลงลืมหรือ ดิดขัดเพราะความจำเป็น เป็นเหตุให้ขาดส่งดอกเบี้ยได้โดยง่าย และอาจ ล่วงเลยพ้นกำหนดตามที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติและสิ่งของ ต้องหลุด เป็นสิทธิแก่โรงรับจำนำ ทำให้ต้องสูญเสียสิ่งของเป็นการเพิ่มความเดือดร้อนแก่ ผู้มีฐานะลำบากยากจนยิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวควรได้ให้โอกาสและเวลา แก่เจ้าของทรัพย์สินให้มากขึ้นกว่าเดิม และทั้งเพื่อให้โรงรับจำนำได้มีส่วน ช่วย แก้ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชนร่วมกับรัฐบาลให้บังเกิดผลตาม วัตถุประสงค์ของการตั้งโรงรับ จำนำ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[รก.2526/44/1พ/24 มีนาคม 2526]

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจาก บทนิยามของคำว่า โรงรับจำนำ ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงรับ จำนำ พ.ศ. 2505 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้กำหนดวงเงินให้โรงรับจำนำ รับจำนำสิ่งของ เป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท และรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินให้ สำหรับสิ่งของนั้นเป็นปกติ ธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท โดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือ โดยปริยายว่าจะได้ไถ่คืนในภายหลังด้วย ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าว ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพของประชาชนในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีความจำเป็นหรือได้รับความเดือดร้อนทาง การเงินให้ ได้รับเงินจากการจำนำหรือขายสิ่งของดังกล่าวเพิ่มขึ้น สมควร แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามของคำว่า โรงรับจำนำ ตาม พระราชบัญญัติโรงรับ จำนำ พ.ศ. 2505 เสียใหม่ โดยเพิ่มจำนวนเงินให้โรงรับจำนำรับจำนำ สิ่งของเป็นประกันหนี้ เงินกู้เป็นไม่เกินหนึ่งแสนบาทและรับหรือซื้อสิ่งของโดย จ่ายเงินให้สำหรับสิ่งของนั้นเป็นไม่เกินหนึ่งแสนบาท จึง จำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

[รก.2534/240/23พ/29 ธันวาคม 2534]

 แนวข้อสอบ พ.ร.บ. โรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2534

1. พระราชบัญญัตินี้ให้ไว้ ณ วันที่ใด

ก. 15 มีนาคม 2505

ข. 25 มิถุนายน 2505

ค. 15 กันยายน 2505

ง. 25 ธันวาคม 2505

ตอบ ง.

2. โรงรับ จำนำตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึงข้อใดสถานที่รับจำนำซึ่งประกอบการรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินห้าบาท

ก. จำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท

ข. จำนวนเงินไม่เกินแปดหมื่นบาท

ค. จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ง. จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ตอบ ค. ตามมาตรา 4.

3. คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจและหน้าที่ ตามข้อใด

ก. กำหนดท้องที่ที่จะอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ

ข. กำหนดจำนวนโรงรับจำนำในท้องที่ที่เห็นสมควร

ค. พิจารณาคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือคำขอย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำ

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง. ตามมาตรา 6.

4. ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำต้องมีอายุตามข้อใด

ก. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี

ข. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี

ค. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี

ง. มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี

ตอบ ข. ตามมาตรา 9.

5. ในกรณีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำไม่อนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำตั้งโรงรับจำนำ ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายในกี่วัน

ก. ภายใน 7 วัน

ข. ภายใน 15 วัน

ค. ภายใน 30 วัน

ง. ภายใน 45 วัน

ตอบ ค. ตามมาตรา 10.

6. ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้ใช้ได้ถึงวันที่ใดของปีที่ยื่นขออนุญาต

ก. วันที่ 1 ธันวาคม ของปีที่ยื่นขออนุญาต

ข. วันที่ 15 ธันวาคม ของปีที่ยื่นขออนุญาต

ค. วันที่ 20 ธันวาคม ของปีที่ยื่นขออนุญาต

ง. วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ยื่นขออนุญาต

ตอบ ง. ตามมาตรา 11.

7. ในกรณีผู้รับจำนำเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้จัดการ ผู้รับจำนำต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบภายในกี่วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

ก. ภายใน 7 วัน

ข. ภายใน 15 วัน

ค. ภายใน 30 วัน

ง. ภายใน 45 วัน

ตอบ ข. ตามมาตรา 15.

8. ห้ามมิให้ผู้รับจํานำเรียกหรือรับดอกเบี้ยเกินอัตรา ตามข้อใด

- ก. เงินต้นไม่เกิน 1,000 บาท ร้อยละ 2 ต่อเดือน
- ข. เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท ร้อยละ 2 ต่อเดือน
- ค. เงินต้นส่วนที่เกิน 2,000 บาท ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน
- ง. ข้อ ข และ ค ถูก

ตอบ ง. ตามมาตรา 17.

9. ห้ามมิให้ผู้รับจํานำกระทำการ ตามข้อใด

- ก. รับจํานำสิ่งของจากภิกษุสามเณรหรือเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี
- ข. นำทรัพย์สินจํานำออกนอกโรงรับจํานำ
- ค. ประกอบธุรกิจซึ่งไม่เกี่ยวกับการรับจํานำหรือการขายทรัพย์สินจํานำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วในบริเวณโรงรับ

จํานำ

- ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง. ตามมาตรา 18.

10. ให้ผู้รับจํานำทำบัญชีงบเดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาไม่เกินกี่วันนับแต่วันสิ้นเดือนปฏิทิน

- ก. ไม่เกิน 7 วัน
- ข. ไม่เกิน 15 วัน
- ค. ไม่เกิน 30 วัน
- ง. ไม่เกิน 45 วัน

ตอบ ข. ตามมาตรา 27.

11. ผู้รับจํานำผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการรับจํานำก็ให้กระทำได้ แต่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบก่อนเลิกกิจการโรงรับจํานำไม่น้อยกว่าวัน

- ก. ไม่น้อยกว่า 7 วัน
- ข. ไม่น้อยกว่า 15 วัน
- ค. ไม่น้อยกว่า 30 วัน
- ง. ไม่น้อยกว่า 45 วัน

ตอบ ก. ตามมาตรา 32.

12. ในกรณีไม่มีผู้ขอเป็นผู้รับจํานำแทนผู้รับจํานำที่ตายจนล่วงเลยกำหนดเกินกี่วันนับแต่วันที่ผู้รับจํานำตาย หรือมีผู้ขอเป็นผู้รับจํานำแทน แต่ไม่ได้รับอนุญาต หรือมีทายาทอื่นคัดค้านและไม่อาจตกลงกันได้ ให้เลิกกิจการโรงรับจํานำ

- ก. เกินกำหนด 30 วัน
- ข. เกินกำหนด 60 วัน
- ค. เกินกำหนด 90 วัน
- ง. เกินกำหนด 120 วัน

ตอบ ก. ตามมาตรา 36.

13. ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงรับจำนำ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามข้อใด
- ก. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี
 - ข. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ
 - ค. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ
 - ง. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี

ตอบ ก. ตามมาตรา 39.

14. นายมงคลฝ่าฝืนรับจำนำสิ่งของจากเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี นายมงคลต้องระวางโทษตามข้อใด
- ก. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองเดือน
 - ข. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ
 - ค. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสี่เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ
 - ง. ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

ตอบ ข. ตามมาตรา 40.

15. ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ตามพระราชบัญญัตินี้ คือ
- ก. จอมพล ศฤงค์ ธีระรัชต์
 - ข. จอมพล ป. พิบูลสงคราม
 - ค. จอมพล ถนอม กิตติขจร
 - ง. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

ตอบ ก.

----- ✍

พระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่มีข้อความหรือสาระที่รู้หรือควรจะรู้เรื่องราวจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ ภาพเสียง การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งนั้นบันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยและ

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๔๖ ก/หน้า ๑/๑๐ กันยายน ๒๕๔๐

นิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินครึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่า ใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้อ้างถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของ

เอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดตอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๕ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบ

อื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ยกข้อยกเว้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จะต้องปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรา นี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น โดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๕ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูล ข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีการอย่างไรให้รวดเร็วให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มิได้รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่จะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ตาม จะต้องดำเนินการพิจารณาโดยมี

ให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคูกรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิตร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้ห้ามทำบัญชีตัววรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้อและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่กระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้ด้วยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการให้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๑) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น

และให้นำมาตรา ๕ วรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใด ไม่ถูกต้องตามที่จริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่คำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลได้ถึงแก่กรรมแล้วได้

หมวด ๔

เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกตามประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น ยังไม่ควรเปิดเผยโดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีหรือกระเปาะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้อธิบายหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๓ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้